

Vendim nr. 107 datë 19.05.2023

Kolegji i Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë, i përbërë nga:

Elsa Toska,	Kryesuese
Ilir Toska,	Anëtar
Genti Ibrahim, i,	Anëtar

në datën 19.05.2023 mori në shqyrtim paraparak kërkesën nr. 3 (Gj) 2022 të Regjistrimit Themeltar, që i përket:

KËRKUES: **GJOKË GJETA**

OBJEKTI: **Shfuqizimi i vendimeve nr. 4524, datë 18.12.2014 të Gjykatës Administrative të Apelit; nr. 00-2022-1187, datë 13.05.2022 të Kolegjit Administrativ të Gjykatës së Lartë, si të papajtueshme me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë. Dërgimi i çështjes për rigjykim në Kolegjin Administrativ të Gjykatës së Lartë.**

BAZA LIGJORE: Nenet 42, 131, pika 1, shkronja “f” dhe 134, pika 1, shkronja “i”, të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë; nenet 27, 49, pika 3, shkronja “e”, 71 dhe 71/a të ligjit nr. 8577, datë 10.02.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese”, të ndryshuar (ligji nr. 8577/2000).

Kolegji i Gjykatës Kushtetuese (Kolegji), pasi dëgjoi relatoren e çështjes Elsa Toska, shqyrtoi kërkesën, dokumentet shoqëruese, si dhe diskutoi çështjen në tërësi,

V Ë R E N:

I

Rrethanat e çështjes

1. Gjatë periudhës 1972-1994 kërkuksi ka punuar si teknik gjeolog dhe përgjegjës miniere në N.M.SH., Batër Spaç, në minierën e bakrit Kurbnesh, në minierën e bakrit Kaçinar,

si dhe në minierën e bakrit Rubik. Në datën 31.01.1994 ka ndërprerë marrëdhëniet e punës dhe nga kjo datë e deri në datën 31.01.1995 është trajtuar me pagesë papunësie dhe, për disa vite, ka paguar vullnetarisht kontributin për sigurimet shoqërore.

2. Pas plotësimit të moshës për përfitimin e pensionit të pleqërisë, kërkuesi i është drejtuar Drejtorisë Rajonale të Sigurimeve Shoqërore, Tiranë (DRSSH) për lidhjen e pensionit të pleqërisë në përputhje me ligjin nr. 7703, datë 11.05.1993 “Për sigurimet shoqërore në Republikën e Shqipërisë” (ligji nr. 7703/1993). Me vendimin nr. 3, datë 07.02.2012, DRSSH-ja, Tiranë ka vendosur refuzimin e kërkesës. Për ankimin administrativ, Komisioni Qendror i Ankimit në Institutin e Sigurimeve Shoqërore, me vendimin nr. 310, datë 18.05.2012, ka vendosur rrëzimin e tij dhe lënien në fuqi të vendimit të DRSSH-së, Tiranë.

3. Kërkuesi i është drejtuar Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë me kërkesëpadi me objekt: *“Shfuqizimi i akteve administrative vendimit të të paditurit Drejtoria Rajonale e Sigurimeve Shoqërore Tiranë me nr. 3, datë 07.02.2012 dhe i vendimit të të paditurit Instituti i Sigurimeve Shoqërore me nr. 310, datë 18.05.2012. Detyrimin e të paditurit Drejtoria Rajonale e Sigurimeve Shoqërore Tiranë të trajtojë paditësin me pension pleqërie për punën që ka bërë, si ish-punonjës që ka kryer punë të kategorisë së parë dhe t’i paguajë pensionin nga data e lindjes së të drejtës”,* për të cilën gjykata, me vendimin nr. 6489, datë 10.06.2013, ka vendosur pranimin e saj, shfuqizimin e akteve administrative të kundërshtuara dhe detyrimin e DRSSH-së, Tiranë të trajtojë paditësin me pension pleqërie si ish-punonjës që ka kryer punë të kategorisë së parë dhe t’i paguajë pension nga data e lindjes së të drejtës.

4. Me vendimin nr. 1715, datë 24.04.2014, Gjykata e Apelit Tiranë ka vendosur shpalljen e moskompetencës së saj për gjykimin e çështjes dhe dërgimin e akteve Gjykatës Administrative të Apelit, si gjykatë kompetente.

5. Për ankimin e paraqitur nga Instituti i Sigurimeve Shoqërore Tiranë (ISSH), me vendimin nr. 4524, datë 18.12.2014, Gjykata Administrative e Apelit ka vendosur ndryshimin e vendimit të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë, duke rrëzuar padinë.

6. Kërkuesi ka ushtruar rekurs, për të cilin, me vendimin nr. 00-2022-1187, datë 13.05.2022, Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë ka vendosur mospranimin e tij.

7. Në datën 06.01.2023 kërkuesi i është drejtuar Gjykatës Kushtetuese (Gjykata) me kërkesë për shfuqizimin si antikushtetues të vendimeve të Gjykatës Administrative të Apelit dhe Gjykatës së Lartë, duke pretenduar se i kanë cenuar të drejta kushtetuese.

II

Pretendimet e kërkuesit

8. **Kërkuesi**, në mënyrë të përmblëdhur, ka parashtruar se i janë cenuar:

8.1. *E drejta për proces të rregullt ligjor*, në drejtim të:

8.1.1. *Parimit të gjykatës së caktuar me ligj*, pasi:

8.1.1.1. Në zbatim të vendimin unifikues nr. 3, datë 06.12.2013 të Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë (*vendimi unifikues nr. 3/2013*) dhe jurisprudencës kushtetuese, çështja duhej të ishte shqyrtuar nga gjykatat civile, të cilat ishin kompetente për shqyrtimin e padive, ankimeve dhe rekurseve të depozituara përpara datës 04.11.2013 dhe për të cilat gjykimi në gjykatat e shkallës së parë, të apelit ose në Gjykatën e Lartë nuk kishte përfunduar. Vendimi i Gjykatës së Apelit Tiranë, që shpalli moskompetencën, i hoqi mundësinë që çështja e tij të gjykohej nga këto gjykata.

8.1.1.2. Gjykata e Lartë ka vendosur në mënyrë të gabuar mospranimin e rekursit, pasi çështja kishte të bënte me zbatimin e gabuar të ligjit material, konkretisht të VKM-së nr. 526, datë 20.12.1958 “Për ndarjen e punëve në kategori për efekt pensioni” (*VKM nr. 526/1958*). Ajo ka përligjur cenimin e së drejtës së tij për të përfutur pension pleqërie, pavarësisht se Gjykata Administrative e Apelit nuk kishte hetuar për pozicionin e tij të punës dhe nuk kishte kërkuar vërtetimin e fakteve në lidhje me punën e kryer, sipas borderove të administruara nga organet e sigurimeve shoqërore.

8.1.2. *Së drejtës së ankimit*, si rrjedhojë e mospranimit të rekursit. Neni 58 i ligjit nr. 49/2012 “Për gjykatat administrative dhe gjykimin e mosmarrëveshjeve administrative”, të ndryshuar (*ligji nr. 49/2012*) nuk zbatohet për paditë, ankimet ose rekursat e paraqitura përpara datës 04.11.2013. Sipas vendimit unifikues nr. 3/2013, kufizimi i së drejtës së ankimit nuk mund të shtrihet ndaj ankimeve të ushtruara përpara hyrjes në fuqi të ligjit nr. 49/2012 dhe palët që kishin paraqitur ankime e rekurse para hyrjes në fuqi të këtij ligji gëzonin të drejtën e ankimit të pakufizuar.

8.1.3. *Standardit të gjykimit brenda një afati të arsyeshëm*, pasi çështja është gjykuar nga Gjykata Administrative e Apelit dhe Gjykata e Lartë tej afateve të parashikuara në nenet 48, pika 2, dhe 60, pika 2, të ligjit nr. 49/2012, çka bie në kundërshtim me nenet 399/1 e vijues të Kodit të Procedurës Civile (*KPC*). Po kështu, nëse çështja do të ishte shqyrtuar nga gjykata civile e

apelit brenda afatit të arsyeshëm, ajo nuk do t'i nënshtrohej ligjit të ri nr. 49/2012 për gjykatat administrative.

8.2. *E drejta për sigurime shoqërore në pleqëri*, e garantuar nga neni 52, pika 1, i Kushtetutës, në drejtim të:

8.2.1. *Parimit të sigurisë juridike dhe të drejtave të fituara*, pasi ligji nr. 7703/1993 dhe vendimi i Këshillit të Ministrave nr. 526/1958 njohin punën e tij si punë të kategorisë së parë. Nga 19 vjet e 7 muaj, gjykatat i kanë njohur si punë të kategorisë së parë vetëm 5 vjet e 9 muaj. Gjykata Administrative e Apelit ka pranuar se librezat e punës është origjinale dhe dëshmitarët e thirrur në gjykim kanë vërtetuar se puna si teknik gjeolog miniere dhe teknik miniere është kryer nën tokë. Pavarësisht nga kjo, pa bërë një hetim të thelluar të çështjes, si dhe pa u bazuar në dokumentet teknike që përcaktojnë detyrat e teknikut gjeolog dhe të përgjegjësit të minierës, gjykata ka vlerësuar se puna e kryer prej tij nuk përfshihet në kategorinë e parë. Mosshënimi i saktë në librezën e punës i mënyrës së kryerjes së punës është përgjegjësi e drejtuesve të ndërmarrjeve ku ai ka punuar dhe jo e tij, për rrjedhojë ai nuk duhet të penalizohet, duke iu mohuar e drejta të trajtohet me pension pleqërie si punonjës i kategorisë së parë. E drejta e trajtimit dhe përfitimit të pensionit i është shtyrë për 10 vjet e 6 muaj, konkretisht nga data 18.04.2012 në datën 18.10.2022.

8.3. *Parimi i ligjshmërisë në ushtrimin e veprimtarisë së administratës publike*, pasi DRSSH-ja, Tiranë dhe ISSH-ja, Tiranë nuk i kanë garantuar të drejtën për pension, të njohur si një e drejtë sociale nga jurisprudenca kushtetuese dhe ajo e Gjykatës së Lartë. E drejta për të përfituar pension i ka lindur që në datën 18.04.2012 kur ka mbushur moshën 59 vjeç dhe 32 vjet punë si punonjës i kategorisë së parë dhe jo i kategorisë së dytë, siç konkludon Gjykata Administrative e Apelit.

8.4. *Parimi i barazisë përpara ligjit dhe mosdiskriminimit*, pasi vendimi i kundërshtuar i Gjykatës së Lartë është i ndryshëm nga ai nr. 00-2012-2779 (578), datë 11.12.2012 i Kolegjit Civil të saj, ku është pranuar detyrimi i organeve shtetërore për të ushtruar detyrat e tyre në funksion të interesit më të lartë të individëve, përfitues të pensionit.

III

Vlerësimi i Kolegjit

9. Kolegji thekson se një ndër kriteret për të ushtruar ankim kushtetues individual është edhe ai i parashikuar në nenin 71/a, pika 1, shkronja “b”, të ligjit nr. 8577/2000, i cili përcakton afatin ligjor 4-mujor për paraqitjen e kërkesës në Gjykatë nga konstatimi i cenimit.

10. Në rastin konkret, Kolegji vëren se kërkuesi ka kundërshtuar në Gjykatë vendimet e Gjykatës Administrative të Apelit dhe të Kolegjit Administrativ të Gjykatës së Lartë. Ky i fundit, i cili ka përmbyllur procesin gjyqësor, mban datën 13.05.2022, ndërsa ankimi kushtetues individual është depozituar në Gjykatë në datën 06.01.2023. Kërkuesi ka pretenduar se është njohur me vendimin e Gjykatës së Lartë në datën 09.10.2022.

11. Për sa i përket këtij pretendimi, Kolegji evidenton se sipas informacionit të vënë në dispozicion nga Gjykata e Lartë me shkresën nr. 920/1, datë 14.02.2023, vendimi nr. 00-2022-1187, datë 13.05.2022 i Kolegjit Administrativ të kësaj gjykate është bërë i disponueshëm për palët në datën 17.06.2022 dhe është publikuar në faqen zyrtare të Gjykatës së Lartë në datën 20.06.2022. Po sipas kësaj gjykate, vendimi i arsyetuar u njoftohet palëve kur ata ose përfaqësuesit e tyre kanë të depozituar në dosjen gjyqësore adresat elektronike të kontaktit. Në rastet kur vendimi komunikohet në rrugë elektronike, faqja e adresës elektronike përkatëse printohet nga sekretaria gjyqësore dhe bëhet pjesë e dosjes gjyqësore. Ndërkohë, nga materialet e depozituara së bashku me kërkesën, Kolegji konstaton se kopja e rekursit përmban adresën elektronike të përfaqësuesit të kërkuetit.

12. Bazuar në pikën 2 të nenit 31 të ligjit nr. 8577/2000, sipas së cilës kur kërkesa, megjithëse është në kompetencë të Gjykatës dhe është paraqitur nga subjekti që legjitimohet, nuk është e plotë për ndonjë shkak të ndryshëm nga ato që parashikohen në nenin 27 të këtij ligji, me vendimin e ndërmjetëm të datës 13.03.2023 Kolegji ka vendosur kthimin e kërkesës për plotësim të metash brenda 30 ditëve nga marrja dijeni e vendimit, duke i bërë me dije kërkuetit shkaqet e kthimit dhe afatin e plotësimit të saj.

13. Kolegji konstaton se sipas shënimit të Postës Shqiptare, vendimi për plotësimin e kërkesës rezulton i dorëzuar në datën 27.03.2023 në adresën e avokatit të kërkuetit, të shënuar në zarfin postar të depozitimit të ankimit kushtetues individual, të cilit, me prokurë të posaçme, kërkuesi i ka dhënë tagër përfaqësimi në këtë Gjykatë.

14. Po kështu, Kolegji vëren se pavarësisht marrjes dijeni për vendimin e datës 13.03.2023 dhe afatin ligjor 30-ditor të përcaktuar në këtë vendim, ankimi kushtetues individual nuk është plotësuar. Në këto kushte, për efekt të përlllogaritjes së afatit ligjor 4-mujor të parashikuar në nenin 71/a, pika 1, shkronja “b”, të ligjit nr. 8577/2000, Kolegji çmon të marrë për bazë datën 17.06.2022 kur vendimi i Gjykatës së Lartë është bërë i disponueshëm

për palët. Duke pasur parasysh këtë afat, si dhe datën 06.01.2023 të depozitimit të ankimit kushtetues individual, Kolegji vlerëson se kërkuesi nuk legjitimohet *ratione temporis* në kërkesën e tij sipas objektit.

15. Në përfundim, Kolegji çmon se kërkesa e paraqitur nuk i plotëson kriteret ligjore për pranimin e saj për shqyrtim në seancë plenare.

PËR KËTO ARSYE,

Kolegji i Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë, në bazë të nenit 31/a, pika 1, shkronja “ç”, të ligjit nr. 8577, datë 10.02.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar,

V E N D O S I:

Moskalimin e çështjes për shqyrtim në seancë plenare.